

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

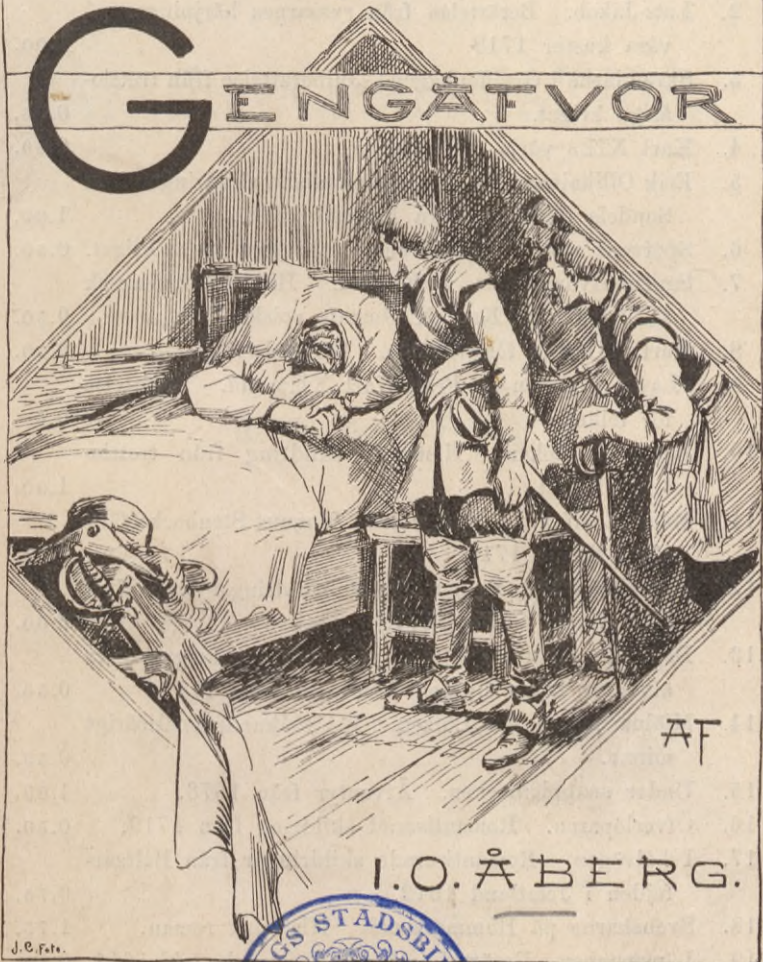
*Pr. Län.
Sv.*

GÅFVOR

OCH

G

ENGÅFVOR

AF

I. O. ÅBERG.

J. C. F. S.

STOCKHOLM
& C. BELLER FÖRLAG.

Pris 25 öre.

Historiska Berättelser af J. O. ÅBERG:

1. Ett qvinnodåd. Berättelse från striderna vid Kalmar under Karl IX:s tid. 0.60.
2. Lots-Jakob. Berättelse från ryssarnes härjningar på våra kuster 1719. 1.00.
3. Skräddarne i Greiffenhagen. Julberättelse från trettioåriga kriget. 0.35.
4. Karl XII:s värja. Berättelse. 0.80.
5. Erik Ollikainen. Historisk-romantiska skildringar från Sandels fälttåg i östra Finland 1808. 1.00.
6. Spofvens pistol. Ett äfventyr från sista finska kriget. 0.50.
7. Sammansvärjningen i Krakau. Historisk-romantisk skildring från Karl X Gustafs polska krig. 0.50.
8. Karl XII som fångvaktare. Berättelse. 0.50.
9. »Lasse i Gatan». Från Karl XII:s tid. Berättelse för folket. 0.6
10. Banér i säcken. Historisk skildring från trettioåriga kriget. 1.00.
11. Måns Lurifax. Äfventyr från Magnus Stenbocks fälttåg i Skåne 1710. 0.75.
12. Snapphanarne. Romantiserade skildringar från Karl XI:s krig i Skåne 1677. 2.00.
13. Den siste Karolinen, eller tre svenska krigsfångars äfventyr under flykten från Archangel 1712. 0.60.
14. Mjölnarflickan vid Lützen. Ett tvåhundraftioårigt minne. 0.50.
15. Under snapphaneeken. Äfventyr från 1678. 1.00.
16. Öfverlöparen. Romantiserad skildring från 1719. 0.50.
17. I hålvägen. Romantiserade skildringar från Baltzarfejden i Jemtland 1612. 0.75.
18. Svenskarne på Hammershuus. Historisk roman. 1.75.
19. Länsmannen. Berätt. från Karl IX:s danska fejd 1611. 0.60.

GÅFVOR
GÅFVOR OCH GENGÅFVOR.

AF

J. O. ÅBERG.

STOCKHOLM
F. & G. BEIJERS FÖRLAG.

GÄLTVOR OCH GINGÄLTVOR

J. O. ALBERTS

GÅFVOR

OCH

G

ENGÅFVOR

AF

I. O. ÅBERG.

GÅFVOR

OCH

GENGÅFVOR

I. O. ÅBERG

Ett leende af välvilja och godhet upplyste gamle major Stolpes ansigte, då han, ett par dagar efter Gustaf II Adolfs minnesvärda seger vid Leipzig, gaf brorsonen Gustaf, kornett vid Smålands ryttare och nyss återkommen från det häftiga förföljandet, ett trofast och varmt handslag.

»Kartescher och pikar», utropade majoren, ty han älskade företrädesvis att späcka sitt tal med dylika krigiska uttryck för att gifva ökad vigt åt sina ord, »kartescher och pikar, det var en bra handräckning du gaf mig! Hvad vill du ha i stället?»

»Den vänskap, jag som barn egde», svarade fänriken raskt och såg på farbrodern med en betydelsefull blick.

»Hm . . . hm», hostade majoren och såg envist ned på marken, icke därför att han hade hjerta i sig att vägra brorsonen den begärda vänskapen, utan därför att han skämdes icke så litet öfver den påminnelse han fick.

Medan han sålunda ger fritt lopp åt sina tankar från det förflutna, vilja vi omtala den händelse, som framkallade det välvilliga leendet på hans ansigte, då brorsonen återkom från förföljandet.

De vida slätterna vid Leipzig företedde morgonen den 1 september 1631 en liflig anblick. Det var de svenska och sachsiska härarne, som der beredde sig till den första betydande kampen mot den kejsarlige fältherren Tilly, som förskansat sig på höjderna der omkring.

I närheten af den lilla byn Breitenfeld, efter hvilken slaget egentligen bör få sitt namn, eftersom det helt och hållet utkämpades vid densamma, hade major Stolpe lägrat sig med en afdelning af Smålands ryttare, innan han förenade sig med sina kamrater, hvilka, efter vanligheten, skulle utgöra Gustaf Adolfs livvakt i den stundande kampen. Konungen satte största värdet på de småländska och finska ryttarne, de senare under den kække Thorsten Stålhandskes befäl, och han var äfven omgifven af de först nämde då han fann hjeltedöden vid Lützen.

Gubben Stolpe, som under en längre tid, eller nära nog allt ifrån landstigningen på tysk jord, varit vid ett temligen ojemnt och vresigt lynne, hade denna morgon af någon orsak blifvit uppretad ända till höjdpunkten. Ingenting var honom till lags. Snäsor haglade till höger och venster, och mången nykommen rekryt, som i dag skulle göra sin första lärospån på slagfältet, bleknade mot sin vilja, då major Stolpe spände sina små bruna ögon i honom och med en ton, som liknade smattrandet af gevärssalfvor, frågade om han var rädd. Bästa sättet att ställa gubben tillfreds var då, att se honom stinnt i synen, slå på svärdfästet och skrika fram sitt »nej», äfven med risken att tappa andan.

Under ridten genom leden ljusnade stundtals majorens blickar vid åsynen af någon krutstänkt bekant från danska och polska fejderna, ty det var just i dessa som Zacharias Stolpe tjenat upp sig till den grad han nu innehade, och der han icke ämnade stanna för alltid, det hade han lofvat med sina heligaste försäkringar, det vill säga »kartescher, bajonetter, potz tausend, donnerwetter» med flere lika mustiga uttryck. Dessemellan var han åska och oväder, då han träffade på någon, som icke var honom till lags. Han utbrast då, i det hans läppar krampaktigt ryckte hit och dit:

»Din ynkrygg! Har du inte glömt barnkammaren ännu, pojkvasker; men vänta du, jag skall nog sätta fötter under dig! Och kan inte jag göra det, så ha nog kroater och uhlaner fått den förmågan! Se bara på

kamraten der till höger! Han kom hit på samma gång som du, och ändå är det en karlakarl som heter duga! Ser du inte, att han glör som om han ville äta upp den lille korporalen lifs lefvande med hull och hår. Se så, morska du upp dig, liksom han, så kan du nog med tiden bli korporal, om inte general.»

Med dylika tilltal vann alltid majoren sina pojkar, så att de blygdes för att visa klenmodighet.

Zacharias Stolpe var alltid sådan till lynnet strax före en drabbning, och han satte en viss ära deri, »ty», plägade han säga, »retar man inte upp pojkarne, så stå de bara och sofva, och då går det rakt åt skogen med dem.»

Under det majoren som bäst höll på att utgjuta sin galla öfver en annan, blef han varse brorsonen, som i sakta mak kom ridande. Utan att sluta den ovettiga utgjutelsen, han börjat, sprängde han emot den unge mannen, och det såg i början ut, som om han ämnade rida omkull honom.

»Jaså, du är inte riktigt vaken ännu, eller hur?» skrek han med hotande röst. »Tycker du inte att det är tid att raska på nu? Hvad kommer åt dig?»

»Ingenting», svarade kornetten och skyldrade med sabeln för farbrodren-förmannen. Hans röst var fullkomligt lugn, men af uttrycket i ögonen syntes det, att hans inre var i uppror. »Min sqvadron har ännu inte fått befallning att bryta upp», forfor han med samma iskalla lugn.

Denna köld retade gubben Stolpe ännu mera.

»Här är det jag som befaller», röt han och lät hästen dansa omkring som en snurra. »Packa dig genast i väg och . . . nej, pass, stanna litet, så får jag säga dig min hjertans mening. Vid alla . . . jag kan bli topp rasande, när jag tänker på far din, den . . .»

»Han ligger nu i grafven vid Kirkholm», afbröt kornetten och kunde med möda hålla sig lugn. »Låt de döde sofva i frid!»

»De döde! ja, det var ett ord, det, men hvad han gjort mig, det ligger inte i grafven, ser du, och inte alle-

nast mig, utan äfven hela vår slägt har han gjort illa genom sin förbindelse med den der flickan af det lägsta stånd; en flicka af en . . .»

»Håll der», afbröt kornetten, som nu i farbrodren icke längre såg förmannen, utan den, som på alla möjliga sätt försökt att skada honom blott för att hans mor tillhörde det så kallade »folket», något som major Zacharias ej kunde förlåta brodren. »Håll der! Namnet och ståndet gör ingenting, blott man är hederlig. Måtte ni aldrig få ångra edert hat till mig! Jag rår ju ej för, att jag blifvit född!»

Med dessa ord kastade kornetten om hästen och red hastigt bort.

»Herr major, ryck ögonblickligen fram», hördes i detsamma en ordonnans, som på en löddrig springare ilade fram.

Majoren fick ej tid att uttala sin förtörkelse öfver brorsonen och hans lågättade mor, ty konungens befallning fordrade ögonblicklig lydnad. Snart var han uppe i det hetaste stridsvimlet, och tanken på alla familjeförhållanden bortjagades af kroaternas och pappenheimarnes ursinniga anfall.

Natten hade inbrutit; den var mörk och stormig. Långt söder ut hördes ett mer och mer försvinnande kanondunder, och skenet från de rundt omkring brinnande byarne upplyste trakten med sitt hemska, fladdrande sken. Der och hvar jagade de flyende kejsrerliga trupperna med lösa tyglar undan de protestantiske förföljarne, som högst sällan skonade någon af dem de fingo fatt i. Det var en tafla sådan som kriget alltid företer: vild, omvexlande, men ändock storartad i all sin hemsighet.

»Den lille korporalen», hvilken titel Gustaf II Adolf i sin harm gifvit Tilly, då han fick underrättelse om Magdeburgs gräsliga förstöring, rycktes också med i denna förvirrande flykt. Förgäfves sökte han hämma

sina skarors vilda flyende; det var som att tala till stendöfva; de hörde intet utom dånet af förföljarne och segerjublet från deras läppar; de sågo ingenting annat än de blixtrande småländska och finska svärd, som alltjemt sväfvade öfver deras hufvud, och de flydde så fort deras kampar hunno sträcka ut.

Under besväret med att hålla sina skaror i någorlunda ordning, så att det ej skulle gå med allesammans som med pappenheimarne, nemligen att helt och hållet skingras, var han nära att bli tillfångatagen och blef med knapp nöd räddad från död eller fångenskap. Hans nederlag var ohjelpigt. Hans lyckas stjärna hade för alltid gått ned den sjunde september 1631.

Tjutande for septembervinden öfver Breitenfelds af protestantiskt och katolskt blod vattnade slätter, klagande genomsökte den de der och hvar rykande lemingarna af de menckliga boningar, der för några timmar sedan, om ej förnöjsamheten, åtminstone friden haft sin bostad, smeksamt kylde den de kämpar, som här utandades den sista sucken. Den hand, med hvilken döden smekande berör det halfstelnade hjertat, är också välkommen såsom förlossaren från plågorna.

Innan förföljandet började, red kornetten Gustaf Stolpe, åtföljd af några handfasta ryttare, öfver den del af slagfältet, der han och farbrodren kämpat den hårdaste striden. Det rörde sig så besynnerliga känslor inom den unge mannens bröst, och hans manliga stämma ljud så dof och klanglös, då han gaf denna befallning:

»Se noga efter. Han måste finnas här!»

Zacharias Stolpe hade fallit i slutet af drabbningen. Gustaf hade sett honom digna ned af hästen; han ville skynda honom till hjelp, men just i samma ögonblick kom befallning till stormningen af de höjder, på hvilka det kejsrerliga artilleriet var stäldt. Det var som om raseriet bemäktigat sig honom, ingen fara aktade han;

sporrhuggen kommo hästens sidor att öfvergjutas af det varma blodet; framåt rusade han i spetsen, öfver döda och sårade gick sqvadronernas förskräckliga färd. Blödande ur flere lätta sår, var han den förste som sprängde in i de österrikiska batterierna, hvilka inom kort voro i svenskarnes händer.

Men när striden var utkämpad, tänkte han på farbrodern, ty oaktadt dennes oginhet mot honom, ville han icke lemna den gamle i sticket. Hans ungdomliga hjerta kunde icke länge bära på den harm, som han känt en stund förut.

»Se noga efter. Han måste finnas här», upprepade han för andra gången, och hans röst var nu så bedjande, att de gamle krigsbussarne, som han tagit med sig, blefvo rörda.

»Ja, så framt inte de nedrige marodörerna redan gjort ände på honom, så...»

»Marodörerna ja, dem har jag inte kommit att tänka på», afbröt Gustaf häftigt, såsom svar på den gråskäggige krigarens inpass; »men hvad kan det vara för ljus, som lysa der borta?»

»Det är just de hundarne», utbrast den gråskäggige; »de hålla nu på med sin snygga handtering.»

»Framåt då», ropade kornetten ängsligt, »och hugg utan förskoning ned hvar och en, som beträdes med marodering!»

Den lilla truppen red försigtigt fram mellan högar af döda och sårade, och undersökte så noga som möjligt, der något tecken till lif röjdes. Under tiden lemnades dock icke de hit och dit flämtande ljusen ur sigte.

Efter en stunds sökande igenkände Gustaf den koja, vid hvilken han sett farbrodern falla. Han ilade dit, vägledd af ett hjerts kärande klagoskri derifrån. Inom några ögonblick var kojans omringad, och ett tiotal marodörer, hufvudsakligen bestående af öfverlöpare och soldater från kretsen Meissen, hvilka sist nämde allmänt voro kända för sin vildhet och plundringslystnad, och som höllo på att inom kojans delvis nedbrutna väggar dela det byte, som de lyckats öfverkomma, blef

utan pardon nedhugget. Derpå företogs en undersökning af likhögarne, och ofvanpå en af dem hittades major Stolpe. Hans sår voro dock icke farliga, och han stod just i begrepp att krafla sig ifrån det farliga stället, då ankomsten af marodörerna tvang honom att ligga stilla. Med förfärlig ängslan hörde han dessa drabningens roffoglar närma sig. Han tillslöt ögonen och väntade i hvarje ögonblick den kvalfullaste död. Härunder förlorade han sansen.

Då han vaknade, stod den gamle gråskäggige krigaren, som varit med i kornettens följe, vid hans hufvudgård. Majoren reste sig upp.

»Hvar är jag?» stammade han. Marodörerna, de . . .»

»Ja, af dem fins ingen mer i lifvet», afbröt den gamle.

»Hur kommer det till?»

Den gråskäggige berättade nattens tilldragelse, och slutade sålunda:

»Hade inte kornetten varit så angelägen om att få reda på er, så hade ni nu legat der utan hufvud.»

En svag rodnad färgade majorens kinder. Det syntes tydligt, att han fann sig besvärad, då han nu fick veta, huruledes brorsonen lönat ondt med godt. Med en rörelse så häftig, att sängen, i hvilken han låg, höll på att gå i kras, vände han sig mot väggen. Huru mycket den gamle krigsbussen, som var majorens synnerlige gunstling, än bemödade sig om att aflocka honom svar på sina frågor, fick han ingenting annat höra än då och då djupa suckar.

»Åh, det tar sig nog», mumlade därför den gamle för sig sjelf. »Isen kring hjertat smälter nog, det är redan goda tecken dertill. Får se, när han om ett par dagar kommer på benen igen.»

»Vänskap, ja», yttrade Zacharias Stölpe slutligen på brorsonens framställan derom, »det var ju det du begärde?»

Han kunde ej ännu komma sig för att först räcka sin hand till försoning. Det gamla agget var ej så lätt utrotadt.

»Efter behag», svarade kornetten missmodigt. »Jag vill ej tvinga farbror, men som jag ändå skulle gifva ett svar på den fråga, som . . .»

»Åh, se så, här är min näfve en gång till. Kläm till nu!» utropade majoren, då hans kamrater började att skocka sig omkring honom och brorsonen för att höra hur det skulle aflöpa, ty alla visste om den gamla aggs till sin unge släkting och hade ofta förebrått honom därför. »Du är ändock en präktig pojke, liksom . . . hm . . . hm . . . som . . . far din var. Låt nu allt groll vara borta. Ja, ja, det är de usle marodörernas skull, men det är kanske bäst som skett! Kartescher och pikar, din hand, pojke; du gaf mig lifvet, här har du min vänskap igen! Det är så verdens gång, förstår du!»

»Jaha», mumlade den gamle gråskäggige, »var det inte som jag sade! Nå, Gud vare lof för det då! Gåfvor och gengåfvor, de vara allt längst ändå!»

Kriget har öfvervägande skuggsidor, men ljusa sådana förekomma också. Allt för dystert vore det annars.

"HVAR ÄR KATTEN?"

ETT HISTORISKT MINNESBLAD

AF

J. O. ÅBERG.

STOCKHOLM
F. & G. BEIJERS FÖRLAG.

INVAR ARKIVET

STOCKHOLM

1891

HVAR ÄR KÄTEN?

AF
I.O. ÅBERG.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

TO THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Under tvisterna mellan konung Albrekt och den sedermera blifvande herskarinnan öfver hela Skandinavien, drottning Margareta, höllo de tyske borgare, som på våldsamt sätt tillvällat sig makten i Stockholm, denna stads svenska invånare i en ständig fruktan, dels genom hotelser, dels genom ett ytterst våldsamt förfarande. Vi känna till det ohyggliga uppträdet på Käpplingeholmen. På Pelarbacken å Södermalm kvarstår ännu en af de minnesvårdar, som sedermera upprestes såsom en försoningsgård åt de på nämde holme innebrända svenske borgarena.

Men utom hättebröderna, ett öknamn, som tyskarne i Stockholm erhållit på grund af deras besynnerliga hufvudbonader, spelade äfven de så kallade fetaliebröderna herrar på hofvet. De voro ursprungligen tyske sjöröfvere, som med plundring hemsökte Östersjöns kuster. Då Stockholm belägrades, tillförde de således staden lifsmedel. Fetaliebröderna voro djerfva och tappra män, som icke skydde någon fara, huru stor den än var, när det gälde att understödja deras belägrade landsmän, och nästan otaliga voro de äfventyr, som de hade att genomgå ensamt i Stockholms skärgård.

Nedan beskrifna är ett af de mest bekanta:

En af de djerfvaste af våghalsarne bland fetaliebröderna var »Mäster Hugo». Han hade en lång tid varit bosatt i Stockholm, men som han der ådragit sig svenskarnes hat i yttersta grad, begaf han sig slutligen derifrån, sedan han tre gånger varit nära att bli mördad på Stortorget. Denne Mäster Hugo var förälskad i den svenske borgaren Michel Bromses fagra dotter

Anna, men hade bland alla sina medtäflare isynnerhet en som höll honom stäng. Vapensmeden Harald, så hette denne man, och han hade fått Annas hjerta och tro. Mäster Hugo bar hat till smeden och hade svurit på, att denne aldrig skulle äkta sin käresta. De unga logo visserligen åt den hämdgirige tysken, men kände sig betydligt lugnare till sinnes, då han lemnat staden.

Derinne var emellertid nöden stor. Margaretas folk hade både från Södermalm, från Kungsholmen och från den höga Brunkebergsåsen afskurit all tillförsel från landsidan. Isen började till råga på olyckan att bli fastare för hvarje dag, så att en sjöledes ifrån kommande undsättning skulle få det ganska svårt att framtränga till hufvudstaden.

Just vid denna tid anlände Mäster Hugo med 8 fartyg in i skärgården. Han lyckades framkomma ganska långt. Då tyckte de belägrande, att tiden var inne till handling.

Vapensmeden Harald, som icke kunde sofva lugnt så länge Mäster Hugo var i lifvet, satte sig i spetsen för ett företag, som i vår historia erhållit en viss ryktbarhet.

Han samlade nemligen ihop ett par hundra tilltagsna ynglingar och tågade ut på isen till de tyska fartygen. Men här, liksom öfverallt, funnos förrädare. En dylik hade i förtid underrättat Mäster Hugo om det tillärnade anfallet, och då Harald med sin skara kom fram till skeppen, fann han dem omgifna af en ofantligt hög isvall, som var omöjlig att klättra öfver, därför att fetaliebröderna hvarje afton begöto den med vatten, som frös om natten och bildade en spegelblank betäckning åt vallen.

Ofvanpå denna stodo tyskarne och skrattade hånfullt åt vapensmeden och hans män, och Mäster Hugo sade sjelf i öfvermodig ton:

»Kommen hit, bara! Hafven I ulfvens klor, så kunnen I öfverklättra vallen.»

Svenskarne, som insågo sin oförmåga, drogo sig förbittrade tillbaka. Men denna förbittring födde en tanke, som de genast satte i verket.

Dag och natt arbetade de på byggandet af ett väldigt torn, mycket högre än isvallen. När det var färdigt, lades kaflar under detsamma, för att det så mycket lättare skulle kunna framskaffas. Under arbetet å tornet kommo en stor del af hufvudstadens svenske borgare ut på isen för att taga detsamma i betraktande. Bland dem befunno sig också Michel Bromse och hans dotter Anna. När det då blef frågan om att gifva tornet ett namn, sade den unga flickan, som ingenting högre önskade än Mäster Hugos undergång:

»De tyska mössen inom isvallen kunna endast jagas bort af katten.»

Så fick tornet namnet Katten.

Mäster Hugo hade med lugn sett de stora förberedelserna. Han log i sitt sinne och tänkte på den plan, som han uppgjort.

Då Katten blef alldeles färdig, var det redan afton. Något anfall kunde alltså icke företagas förr än morgonen derpå. Detta uppehåll begagnade sig mäster Hugo skickligt af. Under nattens tystnad utsände han i hemlighet största delen af sitt folk, iklädt hvita skjortor, på det att det ej skulle upptäckas. Tyskarne arbetade nu ifrigt på att sönderbräcka isen rundt kring vallen. När de slutat dermed, inträffade ett ymnigt snöfall, som betäckte den tunna, nybildade iskorpan och dolde knepet.

»Ja, låt nu katten komma», sade mäster Hugo och gnuggade förnöjd händerna; »mössen frukta honom ej längre.»

Katten var öfverfull af folk med pilar och slungor, och alla gladda sig åt den väntade segern. I öfversta rummet hade Michel Bromse med sin dotter och vapensmeden Harald tagit plats. Harald fick då löfte om Annas hand, så snart »mössen blifvit uppätna af katten», såsom Bromses ord föllo.

Då morgonen inbröt, var isfältet betäckt af ett hvitt snötäcke, mot hvilket de omgifvande holmarne, fetaliebrödernas fartyg och »katten» bjert aftecknade sig. Från isvallen hördes ej det minsta buller, som förrådde att tyskarne voro vakna.

Morgonen var solljus, och de små snöflingor, som sväfvade i rymden, föllo alldes lodrätt ned, så lugnt var det.

På ett af Harald gifvet tecken satte sig Katten långsamt i rörelse, och vid dess tjugtals gluggar stodo svenskarne färdiga med bågar och slungor. Långsamt, gnisslande och skrikande i fogningarna smög sig Katten fram mot isvallen, innanför hvilken ej den minsta rörelse förrådde att fetaliebröderna voro vakna.

»De våga ej att visa sig, de feqa hundarne», sade Michel Bromse, der han stod vid öfversta gluggen. »Men att plundra värnlösa, det kunna de.»

»När katten kommer, bruka alltid mössen att pipa af rädsla», inföll Anna skrattande.

Då Katten var nära isvallen, skrek Harald:

»Mäster Hugo, Mäster Hugo, ären I vaken?»

Intet svar följde.

Fetaliebrödernas skepp öfverhöljdes derefter af pilar och stenar, men ändock var det tyst och lugnt innanför isvallen.

»Det förefaller besynnerligt», menade Michel Bromse och kände sig en smula orolig, »det måste inte stå rätt till der inne.»

»Joo, när de hundarne få män att göra med, så äro de feqa», inföll vapensmeden och bröstade sig. »Eller kanske mössen redan krupit ut ur sina hål?»

»Tro inte det», menade Bromse och kikade noga utåt isfältet; »jag ser inte till någon alls.»

Katten var nu endast några alnar ifrån isvallen. Plötsligen började isen att gifva med sig, och det tunga trätornet sjönk djupare och djupare. Nu började svenskarne att inse i hvilken snara de fallit, men nu var det också för sent. Om hvarandra stormade de mot tornets ingångar, men trängseln hindrade dem från att komma ut. Och allt djupare sjönk Katten ned i den våta grafven.

»Hvilken djefvulsk list», utropade Michel Bromse, när han såg hvad som skedde. »Och hur dumma voro vi ej, som inte kunde ana detta.»

»Det är för sent att klaga nu», inföll Harald dystert, i det han tryckte den unga, dödsbleka flickan till sitt bröst. »Anna, vi skola åtminstone dö tillsammans.»

Hade det förut varit tyst och stilla inom isvallen, så blef det nu så mycket större rörelse. Från alla håll klättrade fetaliebröderna upp på vallen och deras segertjut hördes långt utåt isfältet. Främst bland dem stod mäster Hugo och slog med armarne fram mot den sjunkande Katten, under det han hånfullt ropade:

»Kas, kas, kas, kas!»

Hans fröjd blef dock icke lång. Då Harald blef honom varse, tog han sin båge, lade den sista pilen derpå och afsköt den, under det han utropade:

»Vår död skall bli hämnad.»

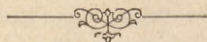
Pilen flög ut och borrhade sig in i Mäster Hugos hjerta. Utan att yttra ett enda ord sjönk fetaliebrödernas öfvermodige anförare död ned på den kyliga isvallen samtidigt med det att Katten försvann i djupet, utan att någon af kämparne blef räddad.

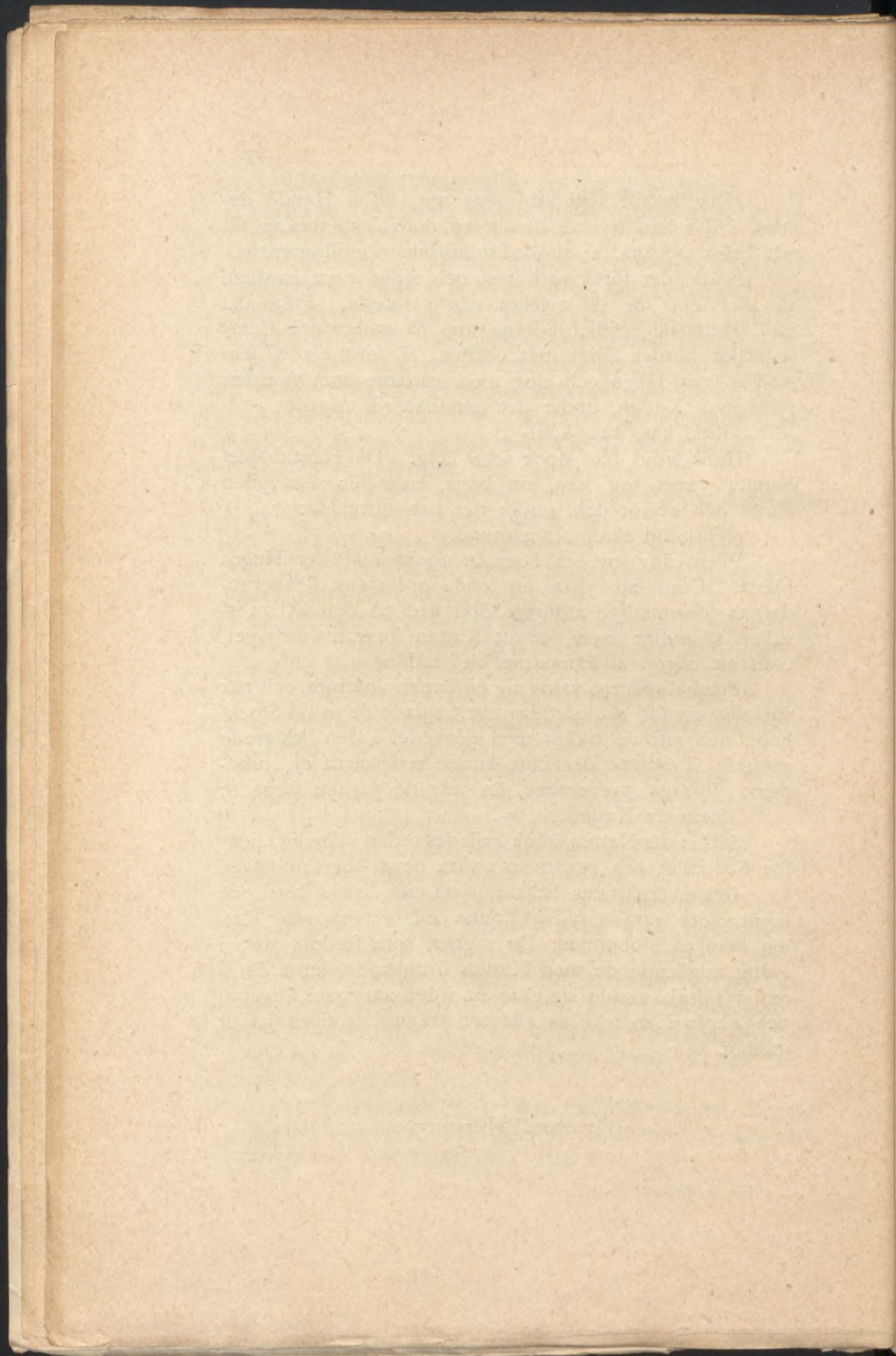
Fetaliebröderna valde sig en annan anförare, och när vårsolen smälte skärgårdens isar, seglade de in till Stockholm och införde rikligt med lifsmedel i den belägrade staden. Tyskarne der inne kunde sedermera ej grundligare förarga svenskarne, än när de på spe frågade:

»Hvar är Katten?»

Stället der Katten sjönk kallades sedan i lånliga tider för Kattfallet och benämnes i våra dagar för Trälhafvet.

Och skärgårdens fiskare påstå, att de vid klart och lugnt väder ganska tydligt kunna se lemningar efter Katten nere på sjöbottnen. De sägner, som fordom voro i svang angående de med Katten drunknade, huru deras andar tidtals visade sig, äro nu i det närmaste förgätna och skola i en icke så aflägsen framtid troligen gå ur minnet.

Historiska Berättelser af J. O. ÅBERG:

(Fortsättning från föregående sida.)

20.	Kapten Severin. Historisk berättelse från Karl XI:s tid.	1.25.
21.	Nattvardsgästerne. Ett gammalt historiskt minne.	0.75.
22.	Gösta Kroknäsa. Berättelse från Gustaf II Adolfs ungdom.	0.75.
23.	Gustaf II Adolfs sista julafton. Berättelse.	1.00.
24.	Tyrannens lön. Berättelse från Jösse Erikssons dagar.	0.50.
25.	Rebellens dotter. Romantiserad skildring från Karl X Gustafs polska krig.	0.75.
26.	Soldattorpet vid Rajalaks. Berättelse från sista finska kriget.	0.75.
27.	På Köpingshus. Berättelse från Engelbrekts befrielsekrig.	0.60.
28.	Storm, Strid och Frid. Tre småländingars äfventyr under trettioåriga kriget.	0.60.
29.	»Rifjernet». En snappanehistoria.	0.35.
30.	Hjeltarne från Savolaks. Berättelse.	2.25.
31.	Stensö-Lasse. Berättelse.	0.60.
32.	Fiskarflickan. Berättelse.	0.60.
33.	Daniel Juth. Berättelse.	0.40.
34.	Elenora Lubomirski. Historisk-romantisk skildring från Karl X:s och Karl XI:s tid.	2.25.
35.	Karl XII:s skyddsling.	0.40.
36.	Räfskinnet. Berättelse från trettioåriga kriget.	0.75.
37.	Furstinnans smycke. Tvenne episoder ur enkedrottning Josephinas lif.	0.30.
38.	En konungasons öde. Skildringar ur Erik XIV:s sons lif.	0.40.
39.	Karl XV:s skyddsling. Berättelse.	0.60.
40.	Barrikadkämparne. Historisk-romantisk berättelse.	1.75.

1001850992

Historiska Berättelser af J. O. ÅBERG:

(Fortsättning från föregående sida.)

41. De frivillige. Historisk-romantiska skildringar från danska kriget 1864.	2.25.
42. Fyrvaktaren på Moikepää. Berättelse från sista finska kriget.	0.75.
43. Arvid Herner. Skildring ur Stockholmslifvet.	0.80.
44. Snapphanen. Berättelse från Karl X Gustafs tid.	0.35.
45. Björneborgaren. Berättelse.	0.50.
46. Kosackflickan. Berättelse från sista finska kriget.	1.50.
47. Karl XII i Stralsund. Romantiserad berättelse.	0.60.
48. Gustaf IV Adolf och torparflickan. Berättelse.	0.50.
49. Femte brigaden. Berättelse.	1.50.
50. Berättelser vid soldattorpet.	1.50.
51. Vid fältvakten.	0.60.
52. Karl XII i klämman.	0.25.
53. Stålnäs-Janne. Skizz från Engelbrekts befrielsekrig.	0.25.
54. I Jungfrusund. Historisk-romantisk skildring.	0.30.
55. Förrädarens lön. Berättelse från sista finska kriget.	0.30.
56. Fredrik den stores snusdosa.	0.30.
57. Gåfvor och gengåfvor. — »Hvar är katten?» Ett historiskt minnesblad.	0.25.
58. På Faxehus. Historisk-romantisk berättelse från Engelbrekts befrielsekrig.	0.40.
59. Den förste snapphanen. Berättelse för den svenska ungdomen.	0.40.
60. Jetten på orrberget.	0.75.

Åbergs berättelser ansluta sig troget till historien, äro mycket underhållande och hållna i en sannt fosterländsk anda, hvarför de kunna rekommenderas såsom en nöjsam och lärorik läsning för alla åldrar, men i synnerhet för den mognare ungdomen.»